

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

Зав. лаб., доктор пед.
наук, проф. Романова
Ганна Миколаївна

**СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ОСОБИСТІСНО-
РОЗВИВАЛЬНИХ
ПЕДАГОГІЧНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІЙ
ОСВІТІ**

Епіграфи

«...Немає нічого добрішого для людини, ніж гарна технологія. Погана технологія – це шкідливі продукти, загиблена природа, річки, які зразу ж ламаються... Гарна – комфортне життя і чисте повітря. Гарна технологія в освіті – міцні знання плюс здорова психіка. І час для задушевних розмов теж знайдеться».

Анатолій Гін

«Гарна технологія навчання і є справжнє мистецтво...»

Володимир Беспалько

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ

1. Як співвідносяться особистісно-орієнтований та технологічний підходи?

2. Яким педагогічним технологіям педагоги ПТНЗ віддають перевагу та чому?

3. Яким є стан готовності педагогів до застосування ОРПТ?

4. Які ОРПТ є найпопулярнішими у ПТО та які особистісні компетентності вони розвивають?

5. Як та на яких засадах готувати педагогів до застосування ОРПТ?

6. Які напрацювання щодо запровадження ОРПТ може представити лабораторія?

СПІВВІДНОШЕННЯ ПІДХОДІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА -АНТРОПОТЕХНІКА

Особистісно орієнтований

- Пріоритет цілей розвитку учня
- Культивування унікального досвіду учня, визнання його права на помилку
- Включення досвіду учня до освітнього процесу шляхом проблематизації навчальних занять, спільного цілепокладання і планування, постійної рефлексії
- Визнання цінності спільного досвіду, навчання на основі взаємодії
- Побудова процесу навчання з урахуванням психофізіологічних особливостей учня
- Переорієнтація процесу навчання на постановку і розв'язання самими учнями навчальних завдань
- Зміна позиції педагога з інформатора і контролера на координатора, фасилітатора

Технологічний

- Постановка конкретних цілей, планування й організація їх виконання
- Використання системи раціональних способів у досягненні поставлених цілей
- Система науково обгрунтованих дій активних учасників процесу навчання
- Взаємодія і цілісність організаційної форми, дидактичного процесу, проектування навчального процесу, гарантованого кінцевого результату
- Підвищення ефективності навчання
- Взаємодія технічних і людських ресурсів
- Алгоритмізація спільної діяльності педагога та учнів

Під освітньою технологією розуміють упорядковану систему дій, що призводить до гарантованого досягнення цілей освіти

Педагогічна технологія – це упорядкована система дій, виконання яких призводить до гарантованого досягнення педагогічних цілей

Технологія навчання – це педагогічно, валеологічно та економічно обґрунтований процес гарантованого досягнення результатів навчання

ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ (ЗА П.Г. ЛУЗАНОМ) -

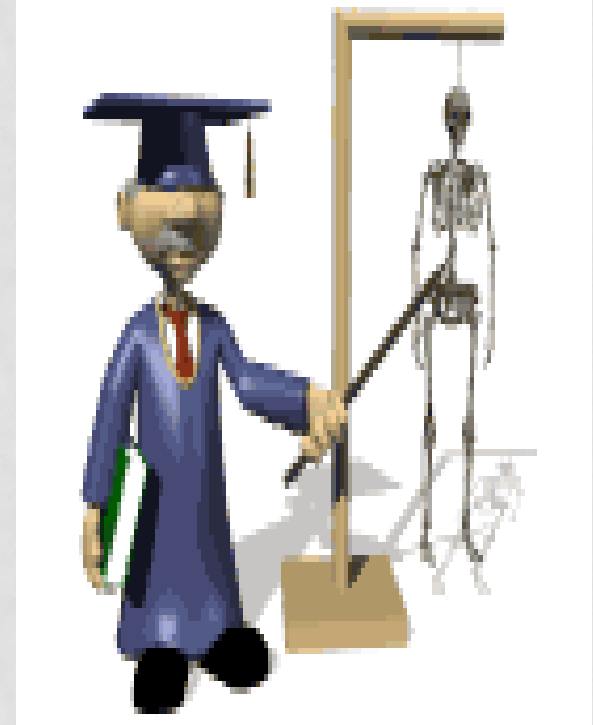
цілеспрямована організація педагогічного процесу, яка відображає науково обгрунтований проект логічно структурованої системи педагогічної взаємодії для гарантованого досягнення запланованих результатів навчання

ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ

послідовність дій педагога та учнів для гарантованого досягнення розвивальних та навчальних цілей, що передбачає застосування сукупності відповідних методів і засобів навчання, реалізацію особистісно орієнтованого змісту навчання на основі урахування індивідуально-психологічних та соціально-психологічних особливостей тих, хто навчається

Ознаки предметно-зорієнтованих технологій

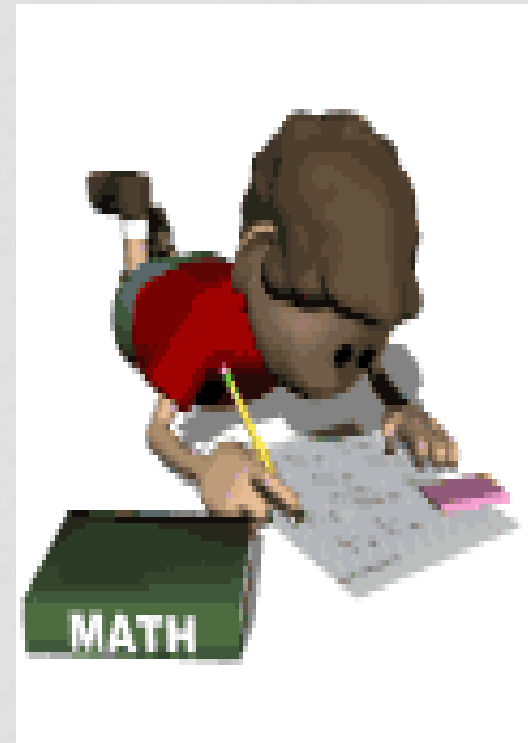
- домінуюча позиція викладача
- учень – об'єкт педагогічного впливу
- діагностична постановка цілі
- розподіл змісту на невеликі завершені одиниці
- обов'язковість виконання вимог навчальної програми і навчального плану
- поетапне тестування
- критерії засвоєння (еталонні результати)
- коригуючий зворотний зв'язок

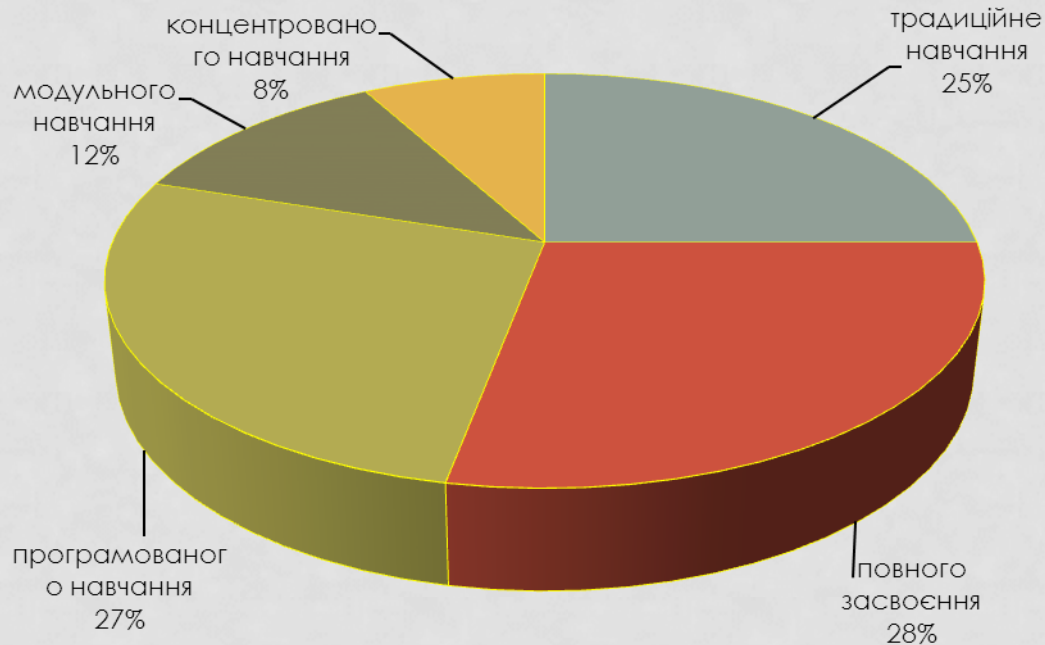

ОЗНАКИ ОСОБИСТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

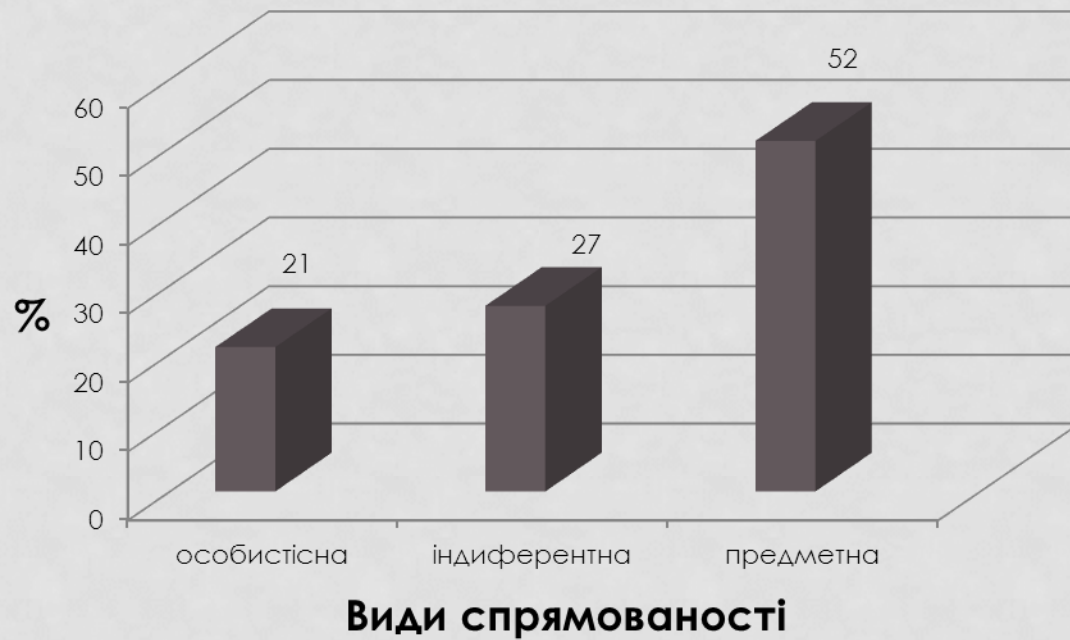
- фасилітуюча позиція викладача
- учень – суб'єкт навчально-пізнавальної діяльності
- конструювання цілей щодо розвитку потреб і здібностей учнів засобами навчального предмету
- висока доля самостійності учнів
- створення „нового” (суб'єктивно нове знання чи особистісне новоутворення)
- рефлексія
- аналіз і урахування особливостей особистості учня

ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-ЗОРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

ПРОЯВ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ У ПЕДАГОГІВ ПТНЗ

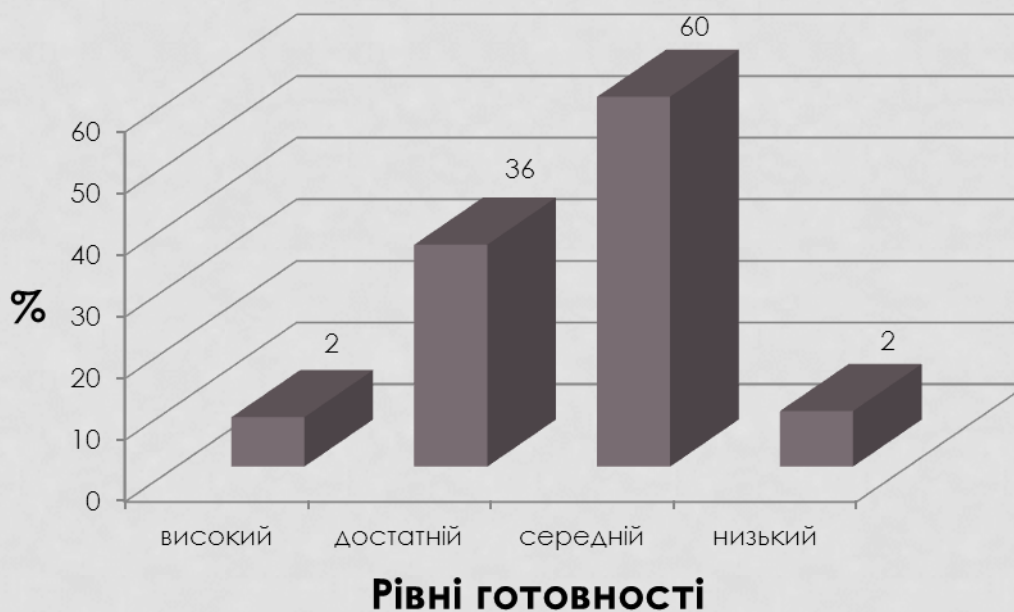
ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

цілісне внутрішнє особистісне утворення, що ґрунтується на мотивах, особистісних якостях, засвоєних професійно значущих знаннях, уміннях, навичках, способах діяльності, набутому досвіді, які забезпечують запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій

КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

- Мотиваційний
- Особистісний
- Змістовий
- Процесуальний

РІВНІ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

РЕЙТИНГ НАЙПОШИРЕНІШИХ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПТНЗ

Ранг	Педагогічна технологія	Особистісні компетентності за результатами ранжування
1.	Проектне навчання	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Креативність ▪ Здатність до спільної діяльності та співробітництва ▪ Активність
2.	Кейс-технологія	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аналіз проблем і прийняття рішень ▪ Креативність ▪ Здатність до спільної діяльності та співробітництва
3.	Імітаційно-ігрове навчання	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Здатність до спільної діяльності та співробітництва ▪ Комунікабельність ▪ Аналіз проблем і прийняття рішень
4.	Проблемно-розвивальне навчання	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Креативність ▪ Аналіз проблем і прийняття рішень ▪ Особистісне самовдосконалення
5.	Дистанційне навчання	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Самостійність ▪ Активність ▪ Саморегуляція

РЕЗУЛЬТАТИ SROT-АНАЛІЗУ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

<p><i>Сильні сторони (Satisfaction)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • підвищення мотивації учнів • навчання співробітництву • інтеграція ЗУН з різних дисциплін • забезпечення міжпредметних зв'язків • розвиток особистісних компетентностей • забезпечення продуктивності навчання	<p><i>Слабкі сторони (Problems)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • трудомісткість • значні витрати часу • складнощі в оцінюванні • неготовність педагогів • неготовність учнів
<p><i>Шанси (Opportunities), резерви, шляхи розв'язання проблем</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • оптимізація діяльності учасників проектів завдяки застосуванню ІКТ • створення технопарків • підготовка педагогів до застосування технології • формування готовності учнів до проектної діяльності • обмін досвідом між педагогами • стимулювання та підтримка навчальної проектної діяльності • безпосередній зв'язок з практикою • застосування проектів різних видів	<p><i>Небезпечності (загрози) (Threats)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пріоритет навчального проектування погіршує теоретичну підготовку • колективні форми виконання проектів заважають індивідуалізації та диференціації навчання • збільшення обсягу самостійної роботи учнів •

НАПРЯМИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОРПТ У ПТО

- сприяти популяризації кращого досвіду діяльності педагогів щодо запровадження ОРПТ;
- здійснювати узагальнення, науково-методичне обґрунтування і поширення досвіду застосування педагогами таких технологій на всеукраїнських, регіональних, університетських науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях за круглим столом;
- підтримувати міжнародне співробітництво вищих інженерно-педагогічних навчальних закладів і педагогічних коледжів з метою взаємозбагачення змісту підготовки педагогів для цієї сфери освіти;
- розробляти та запроваджувати інноваційні технології у підготовці майбутніх педагогів до означеного виду діяльності
- здійснювати навчально-методичне забезпечення застосування педагогами ОРПТ;
- розробляти та запроваджувати варіативні програми навчання педагогів у системі підвищення кваліфікації;
- досліджувати психологічні та педагогічні чинники розвитку суб'єктності й продуктивності педагогів у проектуванні ними навчальних технологій;
- забезпечувати умови для самоосвіти та саморозвитку педагогів у напрямі застосування та проектування інноваційних технологій

СУБ'ЄКТНО-ПРОДУКТИВНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОЕКТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*визначає у професійній
підготовці провідну роль
становлення суб'єктності
особистості як здатності до
проектування власного
професійного розвитку та
створення суспільно-корисних
продуктів діяльності*

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТНО-ПРОДУКТИВНОГО ПІДХОДУ У ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПНТ

Параметри	Характеристики
Цілі навчання	<ul style="list-style-type: none"> • Постановка і реалізація цілей – векторів щодо розвитку потреб, здібностей, ціннісних ставлень суб'єктів підготовки, які мають втілюватися у продуктах діяльності • Постановка і реалізація цілей – запланованих результатів щодо продуктивних знань та вмінь суб'єктів підготовки • Орієнтація на продукт як особистісно-значущий творчий результат самостійної діяльності її суб'єктів
Рольові позиції	<ul style="list-style-type: none"> • Суб'єкт-суб'єктні стосунки між тими, хто викладає, і тими, хто навчається • Той, хто навчається – суб'єкт діяльності • Той, хто викладає – фасилітатор, організатор взаємодії

Параметри	Характеристики
Стиль керівництва	<ul style="list-style-type: none"> • Демократичний, партнерський, заохочуючий тих, хто навчається
Мотивація навчання	<ul style="list-style-type: none"> • Опора переважно на внутрішні мотиви тих, хто навчається • Позитивне стимулювання до навчання • Забезпечення реалізації мотиваційного циклу у навчанні
Організація навчально-пізнавальної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> • Застосування інтерактивних форм організації навчання, зокрема тренінгів, навчальних ігор • Пріоритет творчих, продуктивних завдань • Організація умов для виконання індивідуальних та групових навчальних проєктів • Застосування методів активного навчання

ЯКУ ПРОДУКЦІЮ ГОТУЄ ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ В МЕЖАХ НАУКОВОЇ ТЕМИ «ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

- монографія «Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників» (2014 р.)
- навчальний посібник «Сільськогосподарські і меліоративні машини (для ПТНЗ аграрного профілю)» (2013 р.)
- навчальний посібник «Будівельні конструкції (для підготовки молодших спеціалістів будівельної галузі)» (2013 р.)
- навчальний посібник «Уприскувальні системи живлення бензинових двигунів сучасних автомобілів (для підготовки кваліфікованих робітників автотранспортної галузі)» (2013 р.)
- методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів ПТНЗ (2013 р.)
- довідник «Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників» (2013 р.)

ПРОЕКТИ ЯКИХ ТЕХНОЛОГІЙ РОЗРОБЛЯЄ ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДИК ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ

- Диференційованого навчання
- Кейс-технологія
- Проектна
- Проблемно-розвивальна
- Імітаційно-ігрового навчання
- Модульно-рейтингова
- Системного контролю пізнавальних досягнень учнів ПТНЗ

ПРОЕКТ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Основні компоненти

- Цільовий
- Мотиваційний
- Змістовий
- Операційно-діяльнісний
- Контрольно-регуляційний
- Рефлексивний

УПРОВАДЖЕННЯ ОРНТ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПТНЗ

- Методична розробка проведення заняття на основі імітаційно-ігрової технології з курсу «Сільськогосподарські машини» на тему «Ґрунтообробні машини» для професійної підготовки кваліфікованих робітників агропромислової галузі
- Методична розробка заняття на основі кейс-технології «Врятувати оперний театр» по дисципліні «Будівельні конструкції» для професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельної галузі
- Методична розробка заняття на основі технології навчального проектування на тему «Новітні будівельні матеріали для опоряджувальних робіт» з предмета «Матеріалознавство» для професійної підготовки кваліфікованих робітників будівельної галузі

ТЕХНОЛОГІЇ З «ЕФЕКТОМ ЛОТОСА»

